

Br: 04/3-905/25-390

5. februar 2025.

PREDMET: Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi povodom izrade Nacrta programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2025-2026

U skladu s članom 18 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), sačinjen je:

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI POVODOM IZRADE NACRTA PROGRAMA PRISTUPANJA CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI 2025-2026

U skladu s članom 15 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo evropskih poslova (MEP) je objavilo Poziv na javnu raspravu o izradi Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2025–2026 (PPCG). Javna rasprava je trajala 20 dana, počev od 3. januara 2025. godine, i ista je sprovedena u formi dostavljanja primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku.

Javnost je imala mogućnost dostaviti primjedbe, predloge i sugestije na:

- poštansku adresu: Bulevar revolucije 15, 81000 Podgorica, ili
- licu zaduženom za koordinaciju konsultovanja zainteresovane javnosti – Granici K. Petrić, šefici Odsjeka za poljoprivredu i ribarstvo na e-mail adresu: granica.kovacevic@mep.gov.me.

Poziv je bio dostupan na internet stranici Ministarstva evropskih poslova, portalu www.eu.me, kao i na portalu e-uprave.

U okviru javne rasprave, Ministarstvo je zaprimilo predloge i sugestije od NVO „Biciklo.me“.

Pregled predloga i sugestija, te odgovora resora, dat je u tekstu naniže.

***

Primjedba/predlog/sugestija 1:

U stavci 1 (Ažuriranje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035 u skladu sa Strategijom za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan), predlažemo da se u tabeli koja se odnosi na relevantnu pravnu tekovinu EU unese

CELEX br. 52020DC0789, koji predstavlja oznaku za Strategiju održive i pametne mobilnosti EU. Takođe, predlažemo da se za isti dokument kao referentni propis Evropske unije uvrsti i CELEX br. 32024R1679, odnosno Regulativa (EU) 2024/1679 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. aprila 2024. godine o smjernicama Unije za razvoj transevropske saobraćajne mreže, izmjenama i dopunama Regulative (EU) 2021/1153 i Regulative (EU) br. 913/2010, te stavljanju van snage Regulative (EU) br. 1315/2013.

Objasnenje primjedbe/predloga/sugestije 1:

Evropska komisija je krajem 2020. godine usvojila Strategiju održive i pametne mobilnosti kao strateški dokument EU usmjeren na modernizaciju evropskog transportnog sistema i planiranja radi povećanja kvaliteta života u Evropi. Osnovni cilj ovog dokumenta je smanjenje emisija gasova staklene bašte iz saobraćaja za 90% do 2050. godine, u skladu sa ciljevima Evropskog zelenog dogovora. Strategijom se promoviše prelazak na održive vidove transporta, kao što su javni prevoz, posebno željeznički saobraćaj, aktivna mobilnost poput pješaćenja i upotrebe bicikla, kao i prelazak na vozila sa nultom stopom emisija.

Pu uzoru na ovu strategiju, Transportna zajednica sa sjedištem u Beogradu je 2021. godine predstavila Strategiju održive i pametne mobilnosti za Zapadni Balkan, sa pratećim planom aktivnosti. Međutim, većina mjera iz ovog dokumenta je oročena do 2026. godine, dok Strategija EU prati mapu puta predviđenu Evropskim zelenim dogovorom i predviđa aktivnosti do 2035. odnosno 2050. godine. Stoga predlažemo da se u Program pristupanja Crne Gore EU za period 2025-2026. godine kao referentni dokument uvrsti ova strategija, kako bi Crna Gora svoje politike saobraćaja u potpunosti uskladila sa politikama na nivou Evropske unije.

Takođe, Regulativa TEN-T predstavlja važan dio pravne tekovine EU, a ima za cilj stvaranje efikasne i održive transportne mreže širom Evrope. Usmjerena je na razvoj različitih vidova transporta, uključujući drumski, željeznički, vazdušni i vodni saobraćaj. Izmjenama i dopunama ove regulative kreirane su obaveze za članice EU u pogledu razvoja održive mobilnosti, multimodalnosti, infrastrukture i bezbjednosti saobraćaja. Takođe, ovom regulativom je Crna Gora uvrštena u TEN-T mrežu, a čime su Bar, Podgorica i Bijelo Polje postali urbana čvorišta (urban nodes). Zbog toga je od suštinskog značaja da se Crna Gora u izradi Ažurirane strategije razvoja saobraćaja rukovodi i odredbama iz ovog propisa.

Odgovor:

Komentar 1

Predmetni pravni akti EU (celexi) predstavljaju akte EU sa kojima se Crna Gora usklađuje, ali isti nisu uvršteni u tabelu jer se pravni akti EU prenose u nacionalno zakonodavstvo putem zakona i pravilnika, a ne kroz strateške dokumente, odnosno strateški okvir PPCG-a. Ipak, kako njihovo uvrštavanje u Strategiju nije suvišno, predloženi pravni akti biće uvršteni u tabelu PPCG.

Komentar se prihvata

Komentar 2

Primjedba/predlog/sugestija 2:

U obaveze koje se odnose na izmjene i dopune Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača, u okviru pregovora u poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene, potrebno je uvrstiti i sljedeću pravnu tekovinu EU:

Direktiva (EU) 2023/959 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. maja 2023. godine o izmjenama i dopunama Direktive 2003/87/EZ o uspostavljanju sistema trgovine emisijskim jedinicama gasova staklene bašte unutar Unije i Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavljanju i funkcionisanju rezerve za stabilnost tržišta za sistem trgovine emisijskim jedinicama gasova staklene bašte Unije (CELEX br. 32023L0959), i Regulativa (EU) 2023/955 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. maja 2023. godine o uspostavljanju Socijalnog fonda za klimu i o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 2021/1060 (CELEX br. 02023R0955-20240630)

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:

Evropska unija je tokom 2023. godine donijela dva gorepomenuta propisa koji će bitno uticati na cijene energenata. Naime, novi sistem trgovine emisijama (ETS2) biće proširen na goriva koja se upotrebljavaju u sektorima građevinarstva, drumskog saobraćaja i dodatnih industrija koje ranije nisu bile obuhvaćene ovim pravilima.

To će predstavljati značajan korak ka postizanju klimatskih ciljeva. Međutim, nova pravila koja se odnose na ETS povećaće troškove goriva za grijanje i transport zbog uvođenja dodatnog karbonskog oporezivanja fosilnih goriva. Za potrošače koji ne mogu da priušte alternative bez fosilnih goriva, ovi troškovi bi mogli predstavljati ozbiljan izazov za život građana. Kako bi odgovorila na ovaj problem, EU je uspostavila Socijalni fond za klimu (SCF) kao alat za podršku građanima i preduzećima koji budu pogođeni uvođenjem novog sistema trgovine emisijama. Cilj SCF-a je da ublaži finansijski pritisak karbonskog oporezivanja, istovremeno omogućavajući prelazak na efikasnije i čistije energetske i transportne sisteme. Između ostalog, ovaj fond će omogućiti investicije za poboljšanje energetske efikasnosti u stambenim objektima i pristup održivom i čistom transportu. Takođe, omogućiće i direktnu finansijsku pomoć domaćinstvima sa niskim primanjima kada sistem karbonskog oporezivanja počne da se primjenjuje 2027. godine u okviru ETS2. U periodu od 2026. do 2032. godine, kroz SCF će biti opredijeljeno ukupno 86 milijardi eura za ove projekte na nivou čitave EU. Kombinovanjem kratkoročne finansijske pomoći i dugoročnih investicija, fond ima za cilj da smanji zavisnost od fosilnih goriva i izgradi održiviju i inkluzivniju energetska budućnost za građane EU. Imajući u vidu nove propise, i Crna Gora će imati pristup sredstvima navedenog fonda, ali pethodno mora pripremiti sopstveni Socijalni plan za klimu. S tim u vezi, potrebno je ove obaveze transponovati u nacionalno zakonodavstvo, te odrediti organ nadležan za donošenje ovog plana, kao i nadležnosti za sprovođenje politika koje proizilaze iz novih propisa. Stoga predlažemo da se ove obaveze uvrste u proces izrade izmjena i dopuna Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača.

Odgovor:

Crna Gora, kao zemlja kandidat za članstvo u EU, usklađuje svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU kroz pregovaračke procese, ali akti koji se odnose na Socijalni fond za klimu i Sistem trgovine emisijama (ETS2) trenutno

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

Adresa: Bulevar revolucije 15
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 481 301
www.mep.gov.me

nisu dio pravne tekovine koju je Crna Gora dužna prenijeti u svoje zakonodavstvo. U vezi sa vašim sugestijama, želimo napomenuti da se gore navedene regulative primjenjuje isključivo u okviru Evropske unije, te celeksi trenutno nisu primjenjivi za Crnu Goru.

Komentar se ne prihvata, zbog gore navedenih razloga.

Mjesto i datum sačinjavanja Izvještaja: Podgorica, 5. II 2025. godine

Naziv organizacione jedinice koja je odgovorna za pripremu Nacrta Programa: **Direktorat za pristupanje i pravnu tekovinu EU**

GLAVNI PREGOVARAČ CRNE GORE SA EU

Predrag Zenović

